

Брюксел, 23 ноември 2023 г.
(OR. en)

15782/23

Междуйнституционално досие:
2023/0311(COD)

SOC 815
ANTIDISCRIM 193
FREMP 341
TRANS 522
SPORT 59
CULT 166
CODEC 2216
IA 315

БЕЛЕЖКА

От:	Комитета на постоянните представители (I част)
До:	Съвета
Относно:	Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за установяване на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания - <i>Общ подход</i>

I. ВЪВЕДЕНИЕ

На 6 септември 2023 г. Комисията прие предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за установяване на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания¹.

¹ Док. 12755/23.

Предложението за директива има за цел да гарантира равен достъп до специални условия и преференциално третиране на лицата с увреждания по време на краткосрочен престой в други държави членки и в резултат на това да улесни свободното движение на хората с увреждания. С него се въвежда стандартизирана европейска карта за хора с увреждания като доказателство за увреждане и стандартизирана европейска карта за паркиране за хора с увреждания като доказателство за признато право на условия и съоръжения за паркиране, запазени за хора с увреждания („права на паркиране“). Това е водеща инициатива на Стратегията за правата на хората с увреждания за периода 2021—2030 г.² и допринася за прилагането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ на ООН).

Предложението обхваща няколко области на политиката и поради това използва няколко правни основания:

- Член 53, параграф 1 от ДФЕС и член 62 от ДФЕС относно услугите, предоставяни срещу възнаграждение в рамките на вътрешния пазар;
- Член 91 от ДФЕС относно услугите в областта на транспорта, включително паркингите;
- Член 21, параграф 2 ДФЕС за дейности и съоръжения, които не попадат в обхвата на понятието „услуги“, по-специално дейностите и съоръженията, които не са предоставени срещу възнаграждение.

То ще бъде договорено в рамките на обикновената законодателна процедура, предвидена във всички горепосочени членове.

Националните парламенти на Дания³ и Португалия⁴ представиха становища по предложението на Комисията.

² Док. 6268/21.

³ Док. 15300/23.

⁴ Док. 15532/23.

Европейският икономически и социален комитет прие проучвателно становище относно инициативата за европейска карта за хора с увреждания⁵. Становището на Европейския икономически и социален комитет относно предложението на Комисията беше поискано на 28 септември 2023 г. и все още се очаква.

Становището на Комитета на регионите беше поискано на 28 септември 2023 г. и все още се очаква.

В Европейския парламент водещата комисия, отговаряща за предложението, е комисията по заетост и социални въпроси. Парламентът все още не е взел решение по позицията си.

II. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ

През последните три месеца работна група „Социални въпроси“ разгледа подробно предложението⁶.

В хода на преговорите председателството внесе промени в текста, за да разсее опасенията, изразени от делегациите. Много от въведените промени имат за цел да се подобри яснотата по отношение на персоналния и материалния обхват на директивата и да се отчетат разнообразието и особеностите на съществуващите различни национални системи в държавите членки.

Основните изменения включват следното:

1. Понятието „статут на лице с увреждане“ е изяснено в целия текст, особено по отношение на държавите членки, които нямат единно определение за увреждане.
2. В член 2 бяха въведени две допълнителни изключения, за да се изключат някои услуги от обхвата на директивата.

⁵ SOC/765, 27.4.2024 г.

⁶ Заседания, проведени на 18 и 25 септември, 11—12 октомври, 30 октомври и 10 ноември 2023 г.

3. В интерес на правната сигурност в член 3 беше добавено определение на понятието „краткосрочен престой“. Член 2, параграф 2 беше добавен, за да се поясни, че държавите членки могат да решат да прилагат директивата за периоди, по-дълги от краткосрочния престой.
4. Бяха направени промени с цел допълнително изясняване на персоналния обхват на директивата, особено по отношение на определението за бенефициери в член 4 и използването на буквата А, която може да бъде добавена в европейската карта за хора с увреждания.
5. Разпоредбите относно издаването и валидността на картите в членове 6 и 7 не са толкова прескриптивни. Европейската карта за паркиране за хора с увреждания винаги се издава като физическа карта и държавите членки могат да решат да допълнят физическата версия с достъпен цифров формат.
6. За да се гарантира активното участие на държавите членки в определянето на цифровия формат за двете карти, в членове 6 и 7 вече се предвижда съответните общи технически спецификации да бъдат установени с акт за изпълнение. Крайният срок за приемане на актовете за изпълнение от Комисията беше определен на 1 година след влизането в сила на директивата.
7. Терминът „санкции“ в член 14 е заменен с термина „подходящи мерки“.
8. Срокът за транспониране за приемане на законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с директивата, беше удължен от 18 на 36 месеца. Срокът за транспониране за прилагане на директивата беше удължен от 30 на 48 месеца.
9. Като се има предвид значението на многоезичието, текстът беше изменен, за да се даде възможност на държавите членки да издават двуезични карти, като използват английски език и своя(ите) национален(и) език(ци).
10. Настоящият текст предвижда включването на QR код за двете карти като най-ефективната цифрова функция за предотвратяване на измами.

III. КОМПРОМИСНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДСЕДАТЕЛСТВОТО

На 22 ноември председателството представи на Корепер компромисен текст⁷ с оглед на постигането на общ подход на заседанието на Съвета по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси на 27 ноември 2023 г. Всички делегации, които взеха думата, подкрепиха компромисното предложение на председателството и нито една делегация не се противопостави на него. Комитетът беше информиран и за резултатите от разглеждането на оценката на въздействието, обобщени в допълнението към документ 15463/23.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Съветът EPSCO се приканва да постигне общ подход по текста, поместен в приложението към настоящата бележка, и да възложи на председателството да започне преговори по досието с представителите на Европейския парламент.

⁷ Док. 15463/23.

2023/0311 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за установяване на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания

(Текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 53, параграф 1 и член 62, член 91 и член 21, параграф 2 от ДФЕС,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите²,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

¹ ОВ С , , стр. .

² ОВ С , , стр. .

като имат предвид, че:

- (1) Европейският съюз се основава на ценности, каквито са човешкото достойнство, свободата и зачитането на правата на човека, и е поел ангажимент за борба с дискриминацията, включително на основата на увреждане, както е посочено в Договора за Европейския съюз (ДЕС), Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) и Хартата на основните права (Хартата).
- (2) С член 26 от Хартата Съюзът признава и зачита правото на хората с увреждания да се ползват от мерки, които осигуряват тяхната автономност, социалната и професионалната им интеграция и участието им в живота на общността.
- (3) Всеки гражданин на Съюза има основното право да се движи и пребивава свободно на територията на държавите членки при спазване на ограниченията и условията, предвидени в Договорите, и на мерките, приети за тяхното прилагане.
- (4) Според Съда на Европейския съюз гражданството на Съюза е предназначено да бъде основният статут на гражданите на държавите членки, когато упражняват правото си да се движат и да пребивават на територията на държавите членки, като позволява на тези, които се намират в същото положение, да получат в приложното поле *ratione materiae* на ДФЕС, независимо от гражданството им и без да се засягат изрично предвидените в това отношение изключения, същото правно третиране.
- (5) Съюзът е страна по Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания (КПХУ на ООН)³ и е обвързан от нейните разпоредби, които са неразделна част от правния ред на Съюза в рамките на неговите компетенции. Всички държави членки са страни по КПХУ на ООН и са обвързани от нея и в рамките на своите компетенции.

³ Решение 2010/48/ЕО на Съвета от 26 ноември 2009 г. относно сключването от Европейската общност на Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания (ОВ L 23, 27.1.2010 г., стр. 35).

- (6) Целта на КПХУ на ООН е да насърчава, защитава и гарантира пълноценното и равноправно упражняване на всички човешки права и основни свободи от страна на всички хора с увреждания, без каквато и да било дискриминация, и да способства за зачитане на вътрешно присъщото им човешко достойнство, като по този начин се гарантира тяхното пълноценно и ефективно участие в обществото, равноправно с останалите. В КПХУ на ООН също така се признава, че е важно да се предприемат подходящи мерки, за да се гарантира достъпността за хората с увреждания. В КПХУ на ООН се посочва, че жените и момичетата с увреждания са подложени на множество форми на дискриминация и поради това държавите – страни по конвенцията, се задължават да предприемат мерки за осигуряване на пълноценното им упражняване на всички човешки права и основни свободи.
- (7) Европейският стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Европейската комисия в Гьотеборг на 17 ноември 2017 г.⁴, предвижда, че всеки, независимо от увреждането си, наред с други неща, има право на равно третиране и равни възможности в областта на достъпа до стоки и услуги, които са на разположение на обществеността (принцип 3). Освен това в Европейския стълб на социалните права се признава, че хората с увреждания имат право на услуги, които им дават възможност да участват в обществото (принцип 17).
- (8) Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета⁵ („Европейският акт за достъпността“) има за цел да подобри достъпа до продукти и услуги чрез премахване и предотвратяване на пречките, породени от различаващите се изисквания за достъпност в държавите членки, като по този начин се допринася за повишаване на наличността на достъпните продукти и услуги на вътрешния пазар, включително достъпа до уебсайтове и услуги, базирани на мобилни устройства, по отношение на определени обществени услуги⁶, и подобряване на достъпността на съответната информация.

⁴ Междуинституционална прокламация относно Европейския стълб на социалните права (ОВ С 428, 13.12.2017 г., стр. 10).

⁵ Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за изискванията за достъпност на продукти и услуги (ОВ L 151, 7.6.2019 г., стр. 70).

⁶ Освен това Директива (ЕС) 2016/2102 относно достъпността на уебсайтовете и мобилните приложения на организациите от общественения сектор има за цел да подобри достъпността на уебсайтовете на организациите от общественения сектор и техните мобилни приложения.

- (8a) Освен това законодателството на Съюза гарантира също правото на недискриминация при достъпа до транспорт и други права. Тези права могат да включват, но не се ограничават до, правото на получаване на безплатна помощ за пътници с увреждания и с намалена подвижност, пътуващи с въздушен⁷, железопътен⁸, воден⁹ или автобусен¹⁰ транспорт. Законодателството на Съюза също така позволява на държавите членки да предвидят намалени такси или такси за ползване на пътища/мостове/тунели, за които се събира такса, както и освобождаване от задължението за плащане на такива такси или такси за ползване за всяко превозно средство, използвано или притежавано от лице с увреждания, що се отнася до пътищата, подлежащи на пътно таксуване¹¹.
- (9) Хората с увреждания могат също така да подадат заявление до компетентните органи или служби в държавата членка, в която пребивават, за признаване на статута им на лица с увреждания, тъй като това е въпрос от компетентността на тези органи. Всяка държава членка прилага процедури за оценка на уврежданията, които се различават в отделните държави членки. Когато компетентните органи или служби признаят статута на лице с увреждания на подалото заявление лице, те могат да издадат удостоверение за хора с увреждания, карта за хора с увреждания или друг официален документ, с който се признава статутът на лице с увреждания на подалото заявление лице. Някои държави членки нямат единно определение за статут на лице с увреждания, което може да доведе до признаване на различни нива на увреждане. В тези държави членки при предоставянето на услуги или обезщетения на хората с увреждания могат да се използват права на ползване на специфични услуги поради увреждане или въз основа на други критерии.

⁷ Регламент (ЕО) № 1107/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. относно правата на хората с увреждания и на хората с ограничена подвижност при пътувания с въздушен транспорт (ОВ L 204, 26.7.2006 г., стр. 1).

⁸ Регламент (ЕС) 2021/782 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 г. относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт (ОВ L 172, 17.5.2021 г., стр. 1).

⁹ Регламент (ЕС) № 1177/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно правата на пътниците, пътуващи по море или по вътрешни водни пътища, и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 (ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 1).

¹⁰ Регламент (ЕС) № 181/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. относно правата на пътниците в автобусния транспорт и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 1).

¹¹ Директива (ЕС) 2022/362 на Европейския парламент и на Съвета от 24 февруари 2022 г. за изменение на директиви 1999/62/ЕО, 1999/37/ЕО и (ЕС) 2019/520 относно таксуването на превозни средства за използване на определени инфраструктури (ОВ L 69/1, 4.3.2022 г.).

- (10) Поради липсата на признаване на статута на лице с увреждания между държавите членки хората с увреждания може да се сблъскат със специфични трудности при упражняването на основните си права на свободно движение. Такъв е по-специално случаят с краткосрочния престой или посещенията в друга държава членка по смисъла на член 6 от Директива 2004/38/ЕО, който предвижда, че гражданите на Съюза и членовете на техните семейства следва да имат право да пребивават в друга държава членка за срок до три месеца, без да подлежат на каквито и да било условия или формалности, различни от изискването за притежаване на валидна лична карта или паспорт. За срокове, по-дълги от три месеца, член 7 от Директива 2004/38/ЕО изисква да бъдат изпълнени допълнителни условия и в този случай приемащата държава членка може да поиска от гражданите на Съюза да се регистрират при съответните органи.
- (11) Освен когато в законодателството е предвидено друго или между държавите членки е договорено друго, увреждането на хората с увреждания, които се преместват за по-дълги периоди в други държави членки с цел заетост, образование или други цели, може да бъде оценено и официално признато от компетентните органи или служби в другата държава членка и тези хора могат да получат удостоверение за хора с увреждания, карта за хора с увреждания или друг официален документ, с който се признава техният статут на лица с увреждания, или решение за правото на ползване на специфични услуги поради увреждане, в съответствие с приложимите правила на въпросната държава членка.
- (12) Въпреки това хората с признат статут на лица с увреждания или право на ползване на специфични услуги поради увреждане, които посещават или пътуват за кратък период от време до държава членка, различна от тази, в която пребивават, е възможно да се сблъскат със значителни трудности, ако статутът им на лица с увреждания или правото им на ползване на специфични услуги поради увреждане не се признава в държавата членка, до която пътуват или която посещават, и ако не притежават удостоверение, карта за хора с увреждания или друг официален документ, с който се признава статутът им на лица с увреждания или правото им на ползване на специфични услуги поради увреждане в приемащата държава членка, за да се възползват от специалните условия и/или преференциално третиране, предлагани там.

- (13) В този случай хората с увреждания, посещаващи или пътуващи до друга държава членка, са поставени в неблагоприятно положение при упражняването на правата си на свободно движение в сравнение с хората с увреждания, които притежават удостоверение за хора с увреждания, карта за хора с увреждания или друг официален документ, с който се признава статутът им на лица с увреждания или правото им на ползване на специфични услуги поради увреждане в държавата членка, до която пътуват или която посещават.
- (14) Освен това незнанието дали и до каква степен могат да бъдат признати статутът им на лица с увреждания или на правото им на ползване на специфични услуги поради увреждане, както и официалните документи за признаване на това, когато посещават или пътуват до друга държава членка, поражда несигурност за тези хора. В крайна сметка е възможно това да възпре хората с увреждания от упражняването на правата им на свободно движение.
- (15) Наред с пречките и ограниченията пред достъпа както до обществени, така и до частни пространства, големите разходи са ключов фактор, който възпира много хора с увреждания да пътуват¹², тъй като те имат специфични нужди и може също така да им се налага да ги придружава(т) или подпомага(т) лице(а), включително признатите за лични асистенти в съответствие с националното законодателство или практики, или да използват животни придружители, което прави пътните им разходи по-големи от тези на хората без увреждания¹³. Липсата на признаване на статута на лице с увреждания или на правото на ползване на специфични услуги поради увреждане в други държави членки може да ограничи достъпа на тези хора до специални условия, като например свободен достъп, намалени тарифи или преференциално третиране, и също така оказва въздействие върху пътните им разходи, живота им и избора, който правят.

¹² Констатации от окончателния доклад въз основа на проучване, насочено към ОГО на равнище ЕС; Shaw and Coles, 'Disability, holiday making and the tourism industry in the UK: a preliminary survey' (Уврежданията, организирането на ваканции и туристическият сектор в Обединеното кралство: предварително проучване), том 25, брой 3, *Tourism Management* (2004 г.) стр.397 – 403; Eugénia Lima Devile и Andreia Antunes Moura (2021 г.), *Travel by People With Physical Disabilities: Constraints and Influences in the Decision-Making Process* (Пътуване на хора с физически увреждания: ограничения и въздействия в процеса по вземане на решения).

¹³ McKercher и Darcy (2018 г.), *Re-conceptualising barriers to travel by people with disabilities* (Преосмисляне на бариерите пред пътуването на хора с увреждания), *Tourism Management Perspectives*, стр. 59 – 66.

- (16) Преференциалното третиране (като лична помощ, приоритетен достъп, възможността да не се чака на опашка и др.), предлагано срещу възнаграждение или не, може да бъде важно за хората с увреждания, за да могат да осъществят достъп до различни услуги, дейности или съоръжения, както и за по-пълноценни преживявания. Въпреки това, ако държавата членка, която посещават или до която пътуват, не признава статута им на лица с увреждания или правото им на ползване на специфични услуги поради увреждане и издадените в други държави членки официални документи, с които се признава това, хората с увреждания може да не са в състояние да се ползват от специалните условия или преференциалното третиране, предлагани от частни оператори или публични органи в тази държава членка на притежателите на издадено там удостоверение за хора с увреждания, карта за хора с увреждания или друг официален документ, с който се признава статутът им на лица с увреждания или правото им на ползване на специфични услуги поради увреждане.
- (17) Пилотният проект за картата на ЕС за хора с увреждания, стартиран през 2016 г. и проведен в осем държави членки, демонстрира предимствата за хората с увреждания по отношение на достъпа до услуги в областта на културата, развлекателните дейности, спорта, а в някои случаи и транспорта, и подпомагането на трансграничното им придвижване в ЕС за кратък период от време¹⁴. Освен това той обхваща и други примери за услуги, дейности и съоръжения, чрез които се предлагат специални условия или преференциално третиране на хората с увреждания.
- (18) Въз основа на статута си на лица с увреждания или правото си на ползване на специфични услуги поради увреждане хората с увреждания могат да подадат заявление за карта за паркиране до компетентните органи или служби в държавата членка, в която пребивават, така че да им бъде издадена карта за паркиране за хора с увреждания, с която се признава правото на определени условия и съоръжения за паркиране, запазени за хора с увреждания. Всяка държава членка е въвела процедура за подаване на заявление, независимо дали на местно, регионално или национално равнище, за получаване на карта за паркиране за лице с увреждания (или за лице(а), придружаващо(и) или подпомагащо(и) лицето с увреждания, включително личен(и) асистент(и)), както и критериите, които трябва да бъдат изпълнени, за да се отговори на условията за допустимост.

¹⁴ Вж. също окончателния доклад от проучването за оценка на изпълнението на пилотното действие относно картата на ЕС за хора с увреждания и свързаните с нея ползи, публикуван през май 2021 г., <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4adbe538-0a02-11ec-b5d3-01aa75ed71a1/language-en>.

- (19) В Препоръка 98/376/ЕО¹⁵ на Съвета бе предвиден европейски модел на карта за паркиране за хора с увреждания, който улесни признаването на картата за паркиране във всички държави членки. Прилагането на тази препоръка и включването на специфични за отделните държави допълнения или отклонения от препоръчания модел обаче доведоха до създаването на множество различни карти. Това затруднява трансграничното признаване на картите във всички държави членки, като възпрепятства достъпа на хората с увреждания до осигурените в други държави членки условия и съоръжения за паркиране, запазени за хора с увреждания, които притежават карта за паркиране. Освен това Препоръката на Съвета не бе актуализирана, така че да се отрази текущото развитие на технологиите и цифровизацията. Държавите членки също така срещат проблеми, свързани с измами и подправяне на картите, тъй като форматът обикновено е доста прост и лесен за подправяне и на практика е различен във всяка държава членка, което затруднява проверката. Тъй като съзакондателите приемат правно обвързващи правила, които са по-подробни в тази област, препоръката на Съвета вече не постига тези цели. Следователно, държавите членки могат да разрешат картите, издадени преди датата на прилагане на настоящата директива, в съответствие с Препоръката на Съвета относно картите за паркиране за хора с увреждания, да имат същото действие като европейската карта за паркиране на тяхна територия.
- (20) С цел да се улесни достъпът в други държави членки на хората с увреждания до специални условия или преференциално третиране, свързани с услуги, дейности и съоръжения, включително когато не се предоставят срещу възнаграждение, следва да се преодолеят оставащите пречки и трудности при пътуване или посещаване на друга държава членка, произтичащи от липсата на признаване на статута им на лица с увреждания или правото им на ползване на специфични услуги поради увреждане и на официалните документи за признаване на това, издадени в други държави членки, както и на правата на паркиране.

¹⁵ Препоръка на Съвета от 4 юни 1998 г. относно картата за паркиране за хора с увреждания (ОВ L 167, 12.6.1998 г., стр. 25), адаптирана с Препоръка на Съвета от 3 март 2008 г. във връзка с приемането на Република България, Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Румъния, Република Словения и Словашката република (ОВ L 63/43, 7.3.2008 г.).

- (21) Поради това, с цел да се улесни упражняването от страна на хората с увреждания, когато посещават или пътуват до друга държава членка за краткосрочен престой, на правата на достъп до специални условия или преференциално третиране, предлагани от частни оператори или публични органи, без дискриминация на основата на националност наравно с хората с увреждания в тази държава членка, както и с цел да се улесни използването на транспорта и ползването от условията и съоръженията за паркиране, запазени за хора с увреждания на същата основа, както в тази държава членка, е необходимо да се установят рамката, правилата и общите условия, включително общ стандартизиран модел, за европейска карта за хора с увреждания като доказателство за признат статут на лице с увреждания или право на ползване на специфични услуги поради увреждане и за европейска карта за паркиране за хора с увреждания като доказателство за признатото им право на условия и съоръжения за паркиране, запазени за хора с увреждания. Държавите членки могат също така да решат да прилагат разпоредбите на настоящата директива по отношение на лица, които имат признат статут на лице с увреждане или право на ползване на специфични услуги поради увреждане, за периоди, по-дълги от краткосрочния престой, включително в контекста на програмите на ЕС за мобилност.
- (22) Взаимното признаване на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания следва да улесни и гарантира достъпа на хората с признат статут на лица с увреждания или право на ползване на специфични услуги поради увреждане в дадена държава членка до специални условия или преференциално третиране, предлагани от частни оператори или публични органи във връзка с различни услуги, дейности и съоръжения, включително когато не се предоставят срещу възнаграждение, както и достъпа до условия и съоръжения за паркиране, запазени за хора с увреждания, при равни условия като предвидените въз основа на национални удостоверения, карти за хора с увреждания или други официални документи, с които се признава статутът на лице с увреждания, когато такива официални документи са налице, както и карти за паркиране за хора с увреждания, издадени от компетентните органи или служби в приемащата държава.

- (23) Освен условията и съоръженията за паркиране, услугите, дейностите и съоръженията, обхванати от настоящата директива, се отнасят до голямо разнообразие от постоянно променящи се дейности, включително такива, които не се предоставят срещу възнаграждение, от публични органи или частни оператори, било то задължително (въз основа на национални/местни правила или правни задължения), но често и доброволно (по-специално от частни оператори) в различни области на политиката.
- (24) Специалните условия или преференциалното третиране могат да включват, но не са ограничени до, безплатен достъп, намалени тарифи, намалени такси или такси за ползване на пътища/мостове/тунели, за които се събира такса, приоритетен достъп, определени места за сядане в паркове и други обществени зони, достъпни места за сядане в рамките на културни или обществени мероприятия, лична помощ, животни придружители, помощ на плажа за влизане във водата, подкрепа (като например достъп до брайлова азбука, аудиогидове, жестомимичен превод), осигуряване на помощни средства или съдействие, отдаване под наем на инвалидна количка, отдаване под наем на плаваща инвалидна количка, получаване на туристическа информация в достъпни формати, използване на скутер за придвижване по пътища или на инвалидна количка по велосипедните алеи без налагане на глоба и др. Условията и съоръженията за паркиране могат да включват, но не се ограничават до, по-големи съоръжения за паркиране или запазени места за паркиране, както и достъп до зони, където движението е ограничено до определени превозни средства в съответствие с националното право, например зони с ниски емисии. Що се отнася до услугите за пътнически превоз с въздушен, железопътен, воден или автобусен транспорт¹⁶, в допълнение към специалните условия или преференциалното третиране, предлагани на хората с увреждания, животните придружители, личните асистенти или други лица, придружаващи или подпомагащи хора с увреждания (или с намалена подвижност), могат да пътуват безплатно или на намалена цена, и да ползват по възможност седящо място до лицето с увреждания.

¹⁶ Вж. бележки под линия 7 – 10.

- (25) Издаването на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания в дадена държава членка трябва да се определя от настоящата директива заедно с приложимите процедури и компетенции на съответната държава членка за оценка и признаване на статута на лица с увреждания или право на ползване на специфични услуги поради увреждане, и правата на паркиране за хората с увреждания. Държавите членки следва да гарантират, че процедурата и/или разходите за издаване или подновяване на европейската карта за хора с увреждания и европейската карта за паркиране за хора с увреждания не възпрепятстват, нито възпират хората с увреждания да получават картите.
- (26) В допълнение към физическия формат на европейската карта за хора с увреждания държавите членки следва да предвидят цифрова карта и може да предвидят цифров формат на европейската карта за паркиране за хора с увреждания, когато техническите спецификации бъдат определени чрез актове за изпълнение. Тези спецификации следва да се основават на опита от предишната и текущата работа на европейско равнище във връзка с цифровизацията на сертификатите и документите, като например цифровия COVID сертификат на ЕС, създаден съгласно Регламент (ЕС) 2021/953, и да позволи използването на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания чрез портфейл за цифрова самоличност на равнище ЕС. На хората с увреждания следва да се даде възможност да използват или физическия, или цифровия формат на европейската карта за хора с увреждания, или и двете. В държавите членки, в които физическата версия на европейската карта за паркиране за хора с увреждания е допълнена с цифров формат, хората с увреждания могат да поискат издаването на физическата карта и, ако желаят, както на цифровата, така и на физическата карта.

- (27) Издаването на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания предполага обработването на лични данни, включително по-специално данните за статута на лице с увреждания на притежателя на картата, които представляват „данни за здравословното състояние“ по смисъла на член 4, точка 15 от Регламент (ЕС) 2016/679¹⁷ и са специална категория лични данни по смисъла на член 9 от този регламент. Всеки случай на обработване на лични данни в контекста на настоящата директива следва да е в съответствие с приложимото законодателство относно защитата на данните, по-специално Регламент (ЕС) 2016/679. При транспонирането на настоящата директива държавите членки следва да гарантират, че националното законодателство включва подходящи гаранции, приложими за обработването на лични данни, а именно специални категории лични данни. Държавите членки следва също така да гарантират сигурността, целостта, автентичността и поверителността на данните, събирани и съхранявани за целите на настоящата директива.
- (28) Държавата членка, която отговаря за издаването на европейската карта за хора с увреждания или на европейската карта за паркиране за хора с увреждания, следва да бъде тази, в която лицето обичайно пребивава в съответствие с правото на Съюза и е получило оценка на статута си на лице с увреждане или правото си на ползване на специфични услуги поради увреждане. Притежателите на европейска карта за хора с увреждания или на европейска карта за паркиране за хора с увреждания следва да могат да използват картите по време на престоя си във всяка друга държава членка.
- (29) [...]

¹⁷ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

- (30) Предвидената рамка за взаимно признаване на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания не засяга компетенциите на дадена държава членка да оценява и признава статута на лице с увреждания или правото на ползване на специфични услуги поради увреждане, и да предоставя специални условия, като например свободен достъп, намалени тарифи или преференциално третиране на хората с увреждания, включително използващите животни придружители, и/или на придружаващото(ите) ги или подпомагащото(ите) ги лице(а), включително личен(и) асистент(и). Тя не налага задължение на публичните субекти или частните оператори да въвеждат специални условия или преференциално третиране на хората с увреждания, нито създава централизиран списък на ЕС на специалните условия и преференциалното третиране на притежателите на европейска карта за хора с увреждания във всички държави членки. Публичните органи и частните оператори също така могат да изберат да предлагат определени специални условия и преференциално третиране само на конкретна група лица с увреждания в зависимост от нуждите на тази конкретна група.
- (30а) Настоящата директива не се прилага за социалноосигурителни обезщетения съгласно регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009, парични обезщетения или обезщетения в натура в областта на социалната закрила и заетостта или социално подпомагане, обхванато от член 24, параграф 2 от Директива № 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹⁸. Тъй като целта на настоящата директива е да улесни равния достъп до специални условия или преференциално третиране на хората с увреждания, когато пътуват до друга държава членка или я посещават с цел краткосрочен престой, настоящата директива не се прилага и за специални обезщетения или преференциално третиране за дългосрочно приобщаване, хабилитация или рехабилитация на лица с увреждания, нито за специални условия или преференциално третиране за достъп до специфични услуги, които се предоставят при изпълнението на допълнителни критерии, включително извършването на специфична индивидуална оценка или при конкретно решение относно правото на ползване на специфични услуги поради увреждане.

¹⁸ Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77).

- (31) За да се повиши осведомеността и да се улесни достъпът до специални условия или преференциално третиране по време на пътуване или посещение на друга държава членка, цялата съответна информация по отношение на условията, правилата, практиките и процедурите, приложими за получаване на европейската карта за хора с увреждания и/или на европейската карта за паркиране за хора с увреждания и последващото ѝ използване, следва да бъде публично достъпна по ясен, изчерпателен, лесен за ползване начин и в достъпни формати за хората с увреждания, като се спазват съответните изисквания за достъпност на услугите, установени в приложение I към Директива (ЕС) 2019/882.
- (31a) Държавите членки следва да предприемат мерки за насърчаване на предоставянето на специални условия или преференциално третиране на хората с увреждания от страна на публичните органи или частните оператори. Публичните органи, които предоставят специални условия или преференциално третиране на хора с увреждания, следва да направят тази информация публично достъпна по ясен, изчерпателен, лесен за ползване начин и в достъпни формати, включително чрез официалните уебсайтове на публичните органи, ако има такива, или чрез всякакви други подходящи средства, в съответствие с приложимите изисквания за достъпност на услугите, установени в приложение I към Директива (ЕС) 2019/882. Частните оператори, които предоставят специални условия или преференциално третиране на хората с увреждания, също следва да бъдат насърчавани да предоставят публичен достъп до тази информация по ясен, изчерпателен, лесен за ползване начин и достъпни формати. Освен това Комисията ще предостави на уебсайт в достъпни формати и на всички езици на ЕС информация относно европейската карта за хора с увреждания и европейската карта за паркиране за хора с увреждания. Държавите членки се насърчават да предоставят линк към своя национален уебсайт, който да бъде включен в съдържанието на горепосочения уебсайт.
- (32) Държавите членки, с подкрепата на Комисията, по целесъобразност и съгласно съответните си компетенции следва да предприемат всички необходими стъпки, за да предотвратят всякакъв риск от подправяне или измами във връзка с европейската карта за хора с увреждания или на европейската карта за паркиране за хора с увреждания и следва активно да се борят с неправомерното използване и подправянето на тези карти.

- (33) За да се гарантира правилното прилагане на настоящата директива, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от ДФЕС за допълване на директивата с цел изменение на приложения I и II, за да се променят полетата за данни в стандартизирания формат, посочен в приложения I и II, когато такива изменения са необходими, с цел да се адаптира форматът към техническото развитие, да се предотврати подправянето и измамата или да се противодейства на злоупотребата или неправилната употреба и да се осигури оперативна съвместимост.
- (34) За да се гарантират еднакви условия за изпълнението на настоящата директива, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия по отношение на определянето на достъпния цифров формат на европейската карта за хора с увреждания и на достъпния цифров формат на европейската карта за паркиране за хората с увреждания за държавите членки, които решат да допълнят физическата ѝ версия с цифрова версия, както и по отношение на установяването на общи технически спецификации за сигурността и цифровите характеристики и във връзка с въпросите на оперативната съвместимост на физическата версия на картите. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета¹⁹.
- (34a) В съответствие с Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета при изготвянето на делегирани актове или актове за изпълнение, които оказват въздействие върху защитата на правата и свободите на физическите лица във връзка с обработването на лични данни, Комисията трябва да се консултира с Европейския надзорен орган по защита на данните. Комисията може също така да се консултира с Европейския комитет по защита на данните, когато тези актове са от особено значение за защитата на правата и свободите на физическите лица във връзка с обработването на лични данни.

¹⁹ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

- (35) Държавите членки следва да гарантират наличието на адекватни и ефективни средства, за да се осигури спазването на настоящата директива, поради което следва да установят подходящи средства за защита, включително проверки на съответствието и административни или съдебни процедури, за да се гарантира, че хората с увреждания, придружаващото(ите) или подпомагащото(ите) ги лице(а), включително личен(и) асистент(и), както и публичните органи или техните представители, частните сдружения, организации или други правни субекти, които имат законен интерес да осигурят спазването на разпоредбите на настоящата директива, могат да предприемат действия от името или в подкрепа на лице с увреждания, с негово одобрение, в съответствие с националното право и процедури.
- (36) Държавите членки следва да предприемат подходящи мерки в случай на нарушения или неспазване на задълженията, установени в настоящата директива и правата, попадащи в рамките на нейния обхват. Подходящите мерки могат да бъдат административни и финансови, например предупреждения, глоби или изплащане на обезщетение, както и други видове санкции.
- (37) Настоящата директива зачита основните права и съблюдава принципите, признати по-специално от Хартата. Настоящата директива се стреми по-специално да гарантира пълно зачитане на правата на хората с увреждания да се ползват от мерки, които осигуряват тяхната автономност, социалната и професионалната им интеграция и участието им в живота на общността, и да насърчи прилагането на член 26 от Хартата.
- (38) Тъй като целта на настоящата директива, а именно да се допринесе за свободното движение на хората с увреждания и да се увеличат възможностите за хората с увреждания да посещават или пътуват до други държави членки и по този начин да се води борба срещу дискриминацията срещу тях, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради мащаба и последиците от действието за установяване на рамка с правила и общи условия вместо това може да бъде постигната по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

С настоящата директива се установяват:

- а) правилата, уреждащи издаването на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания като доказателство съответно за статут на лице с увреждания или за право на ползване на специфични услуги поради увреждане, или за право на условия и съоръжения за паркиране, запазени за хора с увреждания, с цел улесняване на краткосрочния престой на хора с увреждания в държава членка, различна от тази, в която пребивават, като им се предоставя достъп до всякакви специални условия или преференциално третиране във връзка с услуги, дейности или съоръжения, включително когато не се предоставят срещу възнаграждение, или във връзка с условия и съоръжения за паркиране, предлагани на хора с увреждания или запазени за такива хора, включително използващите животни придружители, или за придружаващото(ите) или подпомагащото(ите) ги лице(а), включително личния(ите) им асистент(и);
- б) общи образци за европейската карта за хора с увреждания и за европейската карта за паркиране за хора с увреждания.

Член 2

Обхват

1. Настоящата директива се прилага за условията и съоръженията за паркиране и за всички ситуации, при които частни оператори или публични органи предлагат специални условия или преференциално третиране на лица с увреждания по отношение на достъпа до следните услуги, дейности и съоръжения в контекста на краткосрочен престой:
 - услуги по смисъла на член 57 от ДФЕС,
 - услуги по превоз на пътници,
 - други дейности и съоръжения, включително когато не са предоставени срещу възнаграждение.
2. Държавите членки могат да решат да прилагат разпоредбите на настоящата директива за периоди, по-дълги от краткосрочен престой, за притежателите на карти, които посещават или пребивават на тяхна територия.
3. Настоящата директива не се прилага за:
 - а) обезщетения в областта на социалната сигурност съгласно регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009;
 - б) парични обезщетения, зависещи или независещи от вноски, или обезщетения в натура в областта на социалната закрила или заетостта;
 - в) социално подпомагане, обхванато от член 24, параграф 2 от Директива 2004/38/ЕО;
 - г) платени или неплатени услуги, които се предоставят за дългосрочно приобщаване, хабилитация или рехабилитация на хора с увреждания;
 - д) специални условия или преференциално третиране за достъп до специфични услуги, предоставяни на лица с увреждания, при изпълнението на допълнителни критерии, включително извършване на специфична индивидуална оценка или вземане на конкретно решение относно правото на ползване на специфични услуги поради увреждане.

4. Настоящата директива не засяга компетентността на държавите членки да определят условията за оценка и признаване на статута на лице с увреждания и правото на ползване на специфични услуги поради увреждане или за предоставяне на право на условия и съоръжения за паркиране, запазени за хора с увреждания. Тя не засяга компетентността на държавите членки да издават в удостоверение, карта за хора с увреждания или друг официален документ за хора с увреждания на национално, регионално или местно равнище, включително решение относно правото на ползване на специфични услуги поради увреждане.
5. Настоящата директива не засяга националните компетенции за предоставяне или изискване за предоставяне на специални придобивки или на конкретни преференциални условия, като например свободен достъп, намалени тарифи или преференциално третиране на хората с увреждания, включително използващите животни придружители, и, когато това е предвидено, на придружаващото(ите) или подпомагащото(ите) ги лице(а), включително личния(ите) им асистент(и).
6. Настоящата директива не засяга правата, които хората с увреждания или придружаващото(ите) или подпомагащото(ите) ги лице(а), включително личният(ите) им асистент(и), могат да извлекат от други разпоредби на правото на Съюза или от националното право, с които се прилага правото на Съюза, включително разпоредби, с които се предоставят специфични придобивки, специални условия или преференциално третиране.

Член 3

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

- а) „гражданин на Съюза“ означава лице, което има гражданство на държава членка;
- б) „член на семейството на гражданин на Съюза“ означава член на семейството по смисъла на член 2, параграф 2 и член 3, параграф 2 от Директива 2004/38/ЕО;
- в) „хора с увреждания“ означава лица с трайна физическа, умствена, интелектуална или сетивна недостатъчност, която при взаимодействие с различни пречки би могла да възпрепятства тяхното пълноценно и ефективно участие в обществото равноправно с останалите;
- г) „личен асистент“ е лице, придружаващо или подпомагащо хора с увреждания, което е признато като такова в съответствие с националното законодателство или практики;
- д) „специални условия или преференциално третиране“ означава конкретни условия, включително отнасящи се до финансовите условия, или диференцирано третиране във връзка с оказването на помощ и подкрепа, предлагани на хора с увреждания и/или, когато е приложимо, на придружаващото(ите) или подпомагащото(ите) ги лице(а), включително личен(и) асистент(и) или животни придружители, признати като такива в съответствие с националното законодателство или практики, независимо дали тези условия или третиране се предоставят доброволно или по силата на правни задължения;
- е) „условия и съоръжения за паркиране“ означава всяко място за паркиране, запазено за хора с увреждания като цяло, както и свързаните с това предимства за паркиране или преференциални условия, предоставяни на хората с увреждания, независимо дали се предоставят доброволно или по силата на правни задължения;
- ж) „краткосрочен престой“ означава посещение или престой в друга държава членка с продължителност до три месеца;
- з) „животно придружител“ означава животно, което предоставя помощ или изпълнява задачи в полза на лице с увреждане в съответствие с националните правила и практики.

Член 4

Бенефициери

Настоящата директива се прилага за:

- а) Граждани на Съюза и членове на семействата на граждани на Съюза, чийто статут на лице с увреждания или право на ползване на специфични услуги поради увреждане се признават от компетентните органи или органи в държавата членка на тяхното пребиваване, включително, когато е приложимо, чрез удостоверение, карта за увреждане или друг официален документ, издаден в съответствие с националните компетенции, практики и процедури, които могат да бъдат придружавани или подпомагани от едно или, когато е необходимо, от няколко други лица, включително личен(и) асистент(и), или от животни придружители, което може да бъде обозначено с буквата „А“ на европейската им карта за хора с увреждания. Буквата „А“ може да бъде добавена и за лица с увреждания, които имат повишена нужда от помощ, в съответствие с националното законодателство и практики.
- б) Граждани на Съюза и членове на семействата на граждани на Съюза, чиито права на условия и съоръжения за паркиране, запазени за хора с увреждания, са признати компетентните органи или структури в държавата им членка на пребиваване, включително, когато е приложимо, посредством карта за паркиране или друг документ, издаден в съответствие с националните компетенции, практики и процедури, които могат да бъдат придружавани или подпомагани от едно или, когато е необходимо, от няколко други лица, включително личен(и) асистент(и).

Равен достъп до специални условия или преференциално третиране за хора с увреждания

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че когато притежателите на европейска карта за хора с увреждания посещават или пътуват до държава членка, различна от тази, в която пребивават, те получават достъп до всякакви специални условия или преференциално третиране, предлагани по отношение на услугите, дейностите и съоръженията, посочени в член 2, параграф 1, при равни условия като предоставените на хората с увреждания, които притежават удостоверение за хора с увреждания, карта за хора с увреждания или друг официален документ, с който се признава статутът им на лица с увреждания или правото на ползване на специфични услуги поради увреждане в тази държава членка, когато такива официални документи съществуват.
2. [...]
3. Освен когато е посочено друго в съответните разпоредби на настоящата директива или в друг законодателен акт на Съюза, държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че, когато специалните условия или преференциалното третиране, посочени в параграф 1 от настоящия член, включват благоприятни условия за лицето(ата), придружаващо(и) или подпомагащо(и) притежателя на европейска карта за хора с увреждания, включително за личния(ите) асистент(и), или специфични условия за животните придружители, тези благоприятни или специфични условия се предоставят при равни условия на придружаващото(ите) или подпомагащото(ите) го лице(а), включително на личния(ите) асистент(и), или на животните придружители;

Член 5а

Равен достъп до условия и съоръжения за паркиране за хора с увреждания

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че когато притежателите на европейска карта за паркиране за хора с увреждания посещават или пътуват до държава членка, различна от тази, в която пребивават, те получават достъп до условия и съоръжения за паркиране, запазени за хора с увреждания, при равни условия като предвидените в тази държава членка за притежателите на карти за паркиране, издадени в тази държава членка.
2. Освен когато е посочено друго в съответните разпоредби на настоящата директива или в друг законодателен акт на Съюза, държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че, когато условията и съоръженията за паркиране, посочени в параграф 1 от настоящия член, включват благоприятни условия за лицето(ата), придружаващо(и) или подпомагащо(и) притежателя на европейска карта за паркиране за хора с увреждания, включително за личния(ите) асистент(и), тези благоприятни условия се предоставят при равни условия на придружаващото(ите) или подпомагащото(ите) го лице(а), включително на личния(ите) асистент(и).

ГЛАВА II

ЕВРОПЕЙСКА КАРТА ЗА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ И ЕВРОПЕЙСКА КАРТА ЗА ПАРКИРАНЕ ЗА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ

Член 6

Формат, взаимно признаване, издаване и валидност на европейската карта за хора с увреждания

1. Всяка държава членка въвежда физическа версия на европейската карта за хора с увреждания, като следва общия стандартизиран и достъпен формат, посочен в приложение I. Държавите членки въвеждат цифрови елементи във физическите карти посредством електронни средства, насочени към предотвратяването на измами, като част от европейската карта за хора с увреждания, в разумен срок след като изискванията бъдат определени от Комисията в техническите спецификации, посочени в член 8, параграф 1. Комисията определя техническите спецификации, посочени в член 8, параграф 1, до [1 година след влизането в сила на настоящата директива].
2. Европейските карти за хора с увреждания, издадени от държавите членки, се признават взаимно във всички държави членки.
3. Компетентните органи или служби в държавите членки издават, подновяват или отнемат европейската карта за хора с увреждания в съответствие с националните им правила, процедури и практики. Без да се засяга Регламент (ЕС) 2016/679, държавите членки гарантират сигурността, целостта, автентичността и поверителността на данните, събирани и съхранявани за целите на настоящата директива. Компетентните органи или служби, отговорни за издаването на европейската карта за хора с увреждания, се считат за администратор по член 4, точка 7 от Регламент (ЕС) 2016/679 и носят отговорност за обработването на личните данни. Сътрудничеството с външни доставчици на услуги не изключва отговорността от страна на държавите членки, която може да възникне от правото на Съюза или от националното право, по отношение на нарушения на задълженията във връзка с личните данни.

4. Европейската карта за хора с увреждания се издава или подновява от държавата членка на пребиваване директно или при подаване на заявление от страна на лицето с увреждания. Тя се издава и подновява в рамките на разумен срок в съответствие с националните практики за признаване на статут на лице с увреждане или правото на ползване на специфични услуги поради увреждане.
5. Европейската карта за хора с увреждания се издава като физическа карта и се допълва от достъпен цифров формат в разумен срок след като изискванията бъдат определени от Комисията в техническите спецификации, посочени в член 8, параграф 2. На хората с увреждания се дава възможност да поискат издаването или на физическата, или на цифровата карта, или и на двете. Цифровият формат не съдържа повече лични данни от предоставените за физическата версия на европейската карта за хора с увреждания в приложение I. Личните данни се криптират и се въвеждат технически предпазни мерки, за да се гарантира, че носителят се чете само от упълномощени потребители.
6. Срокът на валидност на издадената европейска карта за хора с увреждания се определя от издаващата държава членка, като се взема предвид, когато е приложимо, срокът на валидност на удостоверение за хора с увреждания, на картата за хора с увреждания или на друг официален документ или процедура, с които се признава статут на лице с увреждания или правото на ползване на специфични услуги, издадени от компетентния орган или служба на държавата членка на тяхното пребиваване.
7. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 11 за промяна на полетата за данни в стандартизирания формат, който се съдържа в приложение I, когато такава промяна е необходима за адаптиране на формата към техническото развитие, за предотвратяване на подправяне и измами или за справяне със злоупотреби или неправилна употреба и осигуряване на оперативна съвместимост. На държавите членки се предоставя достатъчно време за въвеждането на тези промени.

Формат, взаимно признаване, издаване и валидност на европейската карта за паркиране за хора с увреждания

1. Всяка държава членка въвежда физическа версия на европейската карта за паркиране за хора с увреждания, като следва общия стандартизиран формат, който се съдържа в приложение II. Държавите членки въвеждат цифрови елементи във физическите карти посредством електронни средства, насочени към предотвратяването на измами, като част от европейската карта за паркиране за хора с увреждания, в разумен срок след като изискванията относно цифровите характеристики бъдат определени от Комисията в техническите спецификации, посочени в член 8, параграф 1. Комисията определя техническите спецификации, посочени в член 8, параграф 1, до [1 година след влизането в сила на настоящата директива].
2. Европейските карти за паркиране за хора с увреждания, издадени от държавите членки, се признават взаимно във всички държави членки.
3. Компетентните органи или служби в държавите членки издават, подновяват или отнемат европейската карта за паркиране за хора с увреждания в съответствие с националните им правила, процедури и практики. Без да се засяга Регламент (ЕС) 2016/679, държавите членки гарантират сигурността, автентичността и поверителността на личните данни, събирани и съхранявани за целите на настоящата директива. Компетентните органи или служби, отговорни за издаването на европейската карта за паркиране за хора с увреждания, се считат за администратор по член 4, точка 7 от Регламент (ЕС) 2016/679 и носят отговорност за обработването на личните данни. Сътрудничеството с външни доставчици на услуги не изключва отговорността от страна на държавите членки, която може да възникне от правото на Съюза или от националното право, по отношение на нарушения на задълженията във връзка с личните данни.

4. Европейската карта за паркиране за хора с увреждания се издава или подновява от държавата членка на пребиваване при подаване на заявление от страна на лицето с увреждания или от упълномощено лице съгласно националното право. Тя се издава или подновява в разумен срок от датата на подаване на заявлението, който не надвишава 90 дни, освен ако не е необходимо да бъдат извършени допълнителни оценки.
5. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че европейската карта за паркиране за хора с увреждания заменя всички съществуващи карти за паркиране, издадени в съответствие с Препоръката на Съвета относно картите за паркиране за хора с увреждания²⁰ на национално, регионално или местно равнище, когато се поиска издаването на такава карта и при всички случаи в срок от 5 години от влизането в сила на настоящата директива. През този период държавите членки могат да разрешат картите, издадени преди датата на прилагане на настоящата директива, в съответствие с Препоръката на Съвета относно картите за паркиране за хора с увреждания, да имат същото действие като европейската карта за паркиране на тяхната територия.

²⁰ Препоръка на Съвета от 4 юни 1998 г. (98/376/ЕО) (ОВ L 167/25, 12.6.1998 г.), адаптирана с Препоръка на Съвета от 3 март 2008 г. във връзка с приемането на Република България, Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Румъния, Република Словения и Словашката република (ОВ L 63/43, 7.3.2008 г.).

6. Европейската карта за паркиране за хора с увреждания се издава или подновява като физическа карта. Държавите членки могат да решат да допълнят физическата карта с достъпен цифров формат в разумен срок след като изискванията бъдат определени от Комисията в техническите спецификации, посочени в член 8, параграф 2. В държавите членки, в които физическата карта е допълнена с цифров формат, хората с увреждания могат да поискат издаването на физическата карта и, ако желаят, както на цифровата, така на физическата карта. Цифровият формат не съдържа повече лични данни от предоставените за физическата версия на Европейската карта за паркиране за хора с увреждания в приложение II. Личните данни се криптират и се въвеждат технически предпазни мерки, за да се гарантира, че носителят се чете само от упълномощени потребители.
7. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 11 за изменение на приложение II с цел промяна на полетата за данни в стандартизирания формат, който се съдържа в приложение II, когато такава промяна е необходима за адаптиране на формата към техническото развитие, за предотвратяване на подправяне и измами или за справяне със злоупотреби или неправилна употреба и осигуряване на оперативна съвместимост, включително чрез разработване и внедряване на цифрови инструменти. На държавите членки се предоставя достатъчно време за въвеждането на тези промени.

ГЛАВА III

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 8

Общи технически спецификации и цифров формат

1. Комисията приема актове за изпълнение с цел установяване на общи технически спецификации, гарантиращи сигурността и най-съвременните цифрови характеристики на физическата версия на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания, включително подходящите мерки за сигурност за личните данни в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679, както и въпроси, свързани с оперативната съвместимост, като например общи за ЕС приложения за четене на данните, съдържащи се в цифровите характеристики на физическите карти, посредством електронни средства, насочени към предотвратяването на измами.
2. Комисията приема актове за изпълнение за определяне на достъпните цифрови формати за европейската карта за хора с увреждания и европейската карта за паркиране за хора с увреждания с полетата за данни, посочени в приложения I и II, и за осигуряване на оперативна съвместимост.
3. Комисията приема актове за изпълнение за определяне на общите технически спецификации на носителя за съхранение на цифровите карти по въпроси като проверката на валидността на картите и техния номер, за контролиране на тяхната автентичност, за предотвратяване на подправянето и измамите, за четене на картата(ите) в отделните държави членки, за тяхното използване в портфейл за цифрова самоличност на равнище ЕС.
4. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 12, параграф 2.

Надзор, съответствие, достъпност на информацията и повишаване на осведомеността

1. Държавите членки осигуряват публичен достъп до условията и правилата, практиките и процедурите за издаване, подновяване или отнемане на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания в достъпни формати, включително в цифрови формати, а при поискване и в помощни формати, поискани от хора с увреждания.
2. Комисията и държавите членки предприемат подходящи мерки за повишаване на осведомеността сред обществеността и информират хората с увреждания, включително по достъпни начини, относно съществуването и условията за получаване, използване или подновяване на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания.
- 2а. Държавите членки вземат мерки, за да информират хората с увреждания относно и да насърчават осигуряването на специални условия или преференциално третиране за хора с увреждания от страна на публичните органи и частните оператори.
3. Държавите членки, с подкрепата на Комисията, по целесъобразност и съгласно съответните си компетенции предприемат всички необходими стъпки, за да предотвратят риска от подправяне или измами и активно се борят с неправомерното използване и подправянето на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания.
4. [...]
5. В случай на злоупотреба или неправилна употреба на Европейската карта за хора с увреждания или на Европейската карта за паркиране за хора с увреждания, издадени от друга държава членка на тяхната територия, когато е уместно, държавите членки предприемат стъпки за информирането на държавата членка, издала съответната карта. Държавата членка на издаване гарантира предприемането на подходящи последващи действия в съответствие с националното право или практика.

6. Държавите членки по целесъобразност извършват проверки за спазването на задълженията, произтичащи от европейската карта за хора с увреждания или европейската карта за паркиране за хора с увреждания, както и на съответните права на хората с увреждания, притежаващи такива карти, включително по отношение на животни придружители, и на придружаващото(ите) или подпомагащото(ите) ги лице(а), включително личния(ите) им асистент(и).
7. Информацията, посочена в параграфи 1 и 2 от настоящия член, се предоставя безплатно по ясен, изчерпателен, лесен за ползване и лесно достъпен начин, включително чрез официалния уебсайт на публичните органи, или чрез други подходящи средства съгласно съответните изисквания за достъпност на услугите, определени в приложение I към Директива (ЕС) 2019/882.

Член 10

Компетентни органи, служби и звена за контакт

1. Държавите членки определят компетентен орган или органи, или компетентна служба или служби, отговорни за издаването, подновяването и отнемането на европейската карта за хора с увреждания и европейската карта за паркиране за хора с увреждания.
2. Държавите членки разполагат с национално(и) звено(а) за контакт за улесняване на диалога между държавата членка и Комисията относно правилното транспониране и прилагане на настоящата директива. В срок от 6 месеца след влизането в сила на настоящата директива държавите членки информират Комисията за звеното(ата) за контакт.
3. [...]

ГЛАВА IV

ДЕЛЕГИРАНИ И ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ПРАВОМОЩИЯ

Член 11

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 6, параграф 7 и в член 7, параграф 7, се предоставя на Комисията за срок от пет години, считано от датата на влизане в сила на настоящата директива. Делегирането на правомощия се продължава мълчаливо за срокове с еднаква продължителност, освен ако Европейският парламент или Съветът не възразят срещу подобно продължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на всеки срок.
3. Делегирането на правомощия, посочено в член 6, параграф 7 и член 7, параграф 7, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.
5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.

6. Делегиран акт, приет съгласно член 6, параграф 7 и член 7, параграф 7, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок може да се удължи с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 12

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

ГЛАВА V

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 13

Правоприлагане

1. Държавите членки гарантират, че са налице подходящи и ефективни средства, с които се осигурява спазването на настоящата директива.
2. Средствата, посочени в параграф 1, включват:
 - а) разпоредби, съгласно които хората с увреждания могат да сезират съгласно националното право съдилищата или компетентните административни органи в случай на неспазване или нарушаване на задълженията, предвидени в настоящата директива и националните разпоредби за прилагане на настоящата директива;
 - б) разпоредби, по силата на които един или повече от следните органи, както са определени в националното право, могат да сезират съгласно националното право и процедури съдилищата или компетентните административни органи от името или в подкрепа на лице с увреждания като защитават неговите права, с негово съгласие, във всякакви съдебни или административни производства, предвидени с оглед на изпълнението на задълженията съгласно настоящата директива:
 - публични органи или техни представители;
 - частни сдружения, организации или други правни субекти, които имат законен интерес да гарантират спазването на разпоредбите на настоящата директива.

Член 14

Неспазване

1. Държавите членки установяват правила относно подходящи мерки в съответствие с националното право и практика, приложими при неспазване или нарушения на националните разпоредби, приети в съответствие с настоящата директива, и вземат всички мерки, необходими за осигуряване на прилагането им.
2. Предвидените мерки трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи и да се придружават от ефективни коригиращи действия.
3. [...]

Член 15

Достъп до информация

1. Държавите членки гарантират, че публичните органи осигуряват публичен достъп до информация за всички специални условия или преференциално третиране съгласно член 5 в достъпни формати.
 - 1а. Наред с това държавите членки насърчават частните оператори да осигуряват публичен достъп до информация за всички специални условия или преференциално третиране съгласно член 5 в достъпни формати.
2. [...]
3. Информацията, посочена в параграфи 1 и 1а от настоящия член, се предоставя бесплатно по ясен, изчерпателен, лесен за ползване и лесно достъпен начин, включително чрез официалния уебсайт на частните оператори или публичните органи, когато има такъв, или чрез други подходящи средства съгласно съответните изисквания за достъпност на услугите, определени в приложение I към Директива (ЕС) 2019/882.

Член 16

Докладване и преглед

1. Не по-късно от дд.мм.гг [*три години след влизането в сила на настоящата директива*] и на всеки пет години след това Комисията представя на Европейския парламент, Съвета, Икономическия и социален комитет и Комитета на регионите доклад за прилагането на настоящата директива.
2. В доклада, наред с другото, в контекста на социалните и икономическите промени се разглежда използването на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания с цел да се оцени необходимостта от преглед на настоящата директива.
3. Държавите членки своевременно и по искане на Комисията ѝ предоставят информацията, която ѝ е необходима за изготвянето на този доклад.
4. В доклада на Комисията се отчитат гледните точки на хората с увреждания, на заинтересованите икономически субекти и на съответните неправителствени организации, включително организациите, представляващи хората с увреждания.

Член 17

[...]

Член 18

Транспониране

1. Държавите членки приемат и публикуват не по-късно от дд.мм.гг [*36 месеца от датата на влизане в сила на настоящата директива*] законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за спазване на настоящата директива. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.

2. Те прилагат тези разпоредби от дд.мм.гг [48 месеца от датата на влизане в сила на настоящата директива].
3. Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите членки.

Член 19

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 20

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент

За Съвета

Председател

Председател

ФОРМАТ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КАРТА ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ

ЛИЦЕВА СТРАНА: текстът „Европейската карта за хора с увреждания“ на английски език и на националния език или на националните езици.

ОБРАТНА СТРАНА: информация на националния език или езици, което ще се решава от издаващата държава членка. Държавите членки имат право да въвеждат допълнителна и/или по-конкретна информация, свързана със статута на лице с увреждане или с правото на специални услуги въз основа на увреждането на притежателя на картата, включително вида или степента на увреждане, или правото на лицето да бъде придружавано от животно придружител.

BE European Disability Card
[national language]

[national language]/Name

[national language]/Surname

[national language]/Date of birth

[national language]/Card serial number

[national language]/Date of issuance

[national language]/Expiry date

A

1. Размерът на европейската карта за хора с увреждания е в съответствие с формат ID-1, предвиден в ISO/IEC 7810.
2. [...]
3. На картата има:
 - снимка на притежателя на картата;
 - фамилно и собствено име на притежателя на картата;
 - дата на раждане на притежателя на картата;
 - сериен номер на картата.
4. Цветовете на картата са светлосин и тъмносин, както е показано на изображението, и са със следните характеристики:
 - Тъмносин цвят: CMYK 100, 90, 10, 0
RGB 0, 68, 148
 - Светлосин цвят: CMYK 94, 63, 7, 1
RGB 0, 110, 183
5. Датата на издаване на картата и срокът на валидност са отбелязани на картата.
6. Кодът на държавата със син кръг около него е отбелязан на картата.
7. Буквите се изписват с шрифт ARIAL Regular или, когато това не е възможно, със заместващ шрифт Sans Serif. Следва да се гарантира, че съществува достатъчен контраст между цветовете на преден план и фоновите цветове.

8. Думите European Disability Card се изписват с шрифт Arial font и чрез брайлово писмо, като се използват размерите на код Marburg.
9. Незадължителната буква „А“ (+ брайловия знак) може да бъде добавена, когато картата дава право на придружаване от личен(ни) асистент(и) или друго(и) придружаващо(и) лице(а), признато(и) съгласно националните практики, или от животно придружител. Буквата „А“ може да бъде добавена и за лица с увреждания, които имат повишена нужда от помощ, в съответствие с националното законодателство и практики.
10. След приемането на техническата спецификация, посочена в член 6, параграф 1, ще бъде добавен QR код и евентуално други цифрови характеристики, като се използват електронни средства, насочени към предотвратяването на измами.
11. Надписите са на английски език и на националния език или националните езици на държавата членка, която издава европейската карта за хора с увреждания. Ако държава членка желае да направи вписване на национален език, различен от следните езици: български, хърватски, чешки, датски, нидерландски, английски, естонски, фински, френски, немски, гръцки, унгарски, ирландски, италиански, латвийски, литовски, малтийски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, испански или шведски, тя изготвя двуезична версия на картата, като използва един от езиците, посочени по-горе, без да се засягат другите разпоредби на настоящото приложение. Ако някоя държава членка желае да постави надпис на български или на гръцки език, тя изготвя двуезична версия на картата, в която се използват латински букви.

ФОРМАТ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КАРТА ЗА ПАРКИРАНЕ ЗА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ

ЛИЦЕ

	EUROPEAN PARKING CARD FOR PERSONS WITH DISABILITIES [NATIONAL LANGUAGE]
<input type="text" value="[national language]/Date of issuance:"/>	
<input type="text" value="[national language]/Expiry date:"/>	
<input type="text" value="[national language]/Card serial number:"/>	
<input type="text" value="[national language]/ Issuing authority/organisation:"/>	
<input type="text" value="[national language]/Vehicle plate number (optional):"/>	

ГРЪБ

<input type="text" value="[national language]/Surname:"/> <input type="text" value="[national language]/Forename:"/> <input type="text" value="[national language]/Date of birth:"/>	<p>This card entitles the holder to local parking conditions and facilities available in the Member State concerned.</p> <p>[national language]</p> <p>When in use, the card is to be displayed at the front of the vehicle in such a way that the front of the card is clearly visible for checking purposes.</p> <p>[national language]</p>
--	---

1. Размерът на европейската карта за паркиране за хора с увреждания е, както следва:
 - височина: 106 mm
 - ширина: 148 mm
2. Цветовете на картата са тъмносин и жълт, както е показано на изображението по-горе, и са със следните характеристики:
 - Тъмносин цвят: СМУК 100, 90, 10, 0
RGB 0, 68, 148
 - Жълт цвят: СМУК 94, 63, 7, 1
RGB 255, 237, 0
3. Европейската карта за паркиране за хора с увреждания се разделя вертикално на две части както на лицевата, така и на обратната страна.
 - а) Отляво на лицевата страна на картата са поместени:
 - символ с лице в инвалидна количка в тъмно синьо на жълт фон;
 - датата на издаване и срок на валидност на картата за паркиране;
 - сериен номер на картата за паркиране;
 - наименование на издаващия орган/организация;
 - ако картата е свързана с превозно средство, регистрационният номер трябва да бъде видим. За държавите членки, които не изискват да бъде посочен регистрационният номер, картата не съдържа съответното поле за данни.

б) Отдясно на лицевата страна на картата:

- с главни букви са написани думите „Европейска карта за паркиране за хора с увреждания“ на английски език и на националния (националните) език (езици) на държавата членка, която я издава;
- на заден план е кодът на държавата членка, която издава картата за паркиране, ограден с пръстена от звезди, символизиращи Европейския съюз.
- След приемането на техническата спецификация, посочена в член 7, параграф 1, ще бъде добавен QR код и евентуално други цифрови характеристики, като се използват електронни средства, насочени към предотвратяването на измами.

в) Отляво на обратната страна на картата са поместени:

- фамилното име на притежателя на картата;
- собственото (собствените) име (имена) на притежателя на картата;
- датата на раждане на притежателя на картата;
- [...]
- [...]
- [...]
- [...]

г) Отдясно на обратната страна на английски език и на националния (националните) език (езици) на държавата членка, която издава картата, е поместено:

- изявлението: „Тази карта дава право на притежателя си да ползва условията и съоръженията за паркиране, запазени за лицата с увреждания в съответната държава членка“;
- изявлението: „Когато се ползва, картата трябва да бъде поставена в предната част на превозното средство така, че лицевата ѝ страна да е ясно видима при проверка“.

4. Надписите са на английски език и на националния език или националните езици на държавата членка, която издава картата за паркиране. Ако държава членка желае да направи вписване на национален език, различен от следните езици: български, хърватски, чешки, датски, нидерландски, английски, естонски, фински, френски, немски, гръцки, унгарски, ирландски, италиански, латвийски, литовски, малтийски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, испански или шведски, тя изготвя двуезична версия на картата, като използва един от езиците, посочени по-горе, без да се засягат другите разпоредби на настоящото приложение. Ако някоя държава членка желае да постави надпис на български или на гръцки език, тя изготвя двуезична версия на картата, като използва [...] латински букви.

5. [...].
